Pred nekoliko dana je objavljeno kako neke od poslovnih banaka «uvode» kredite bez valutne kaluzule. Mislio sam (krivo) da će se toj vijesti pridati potrebna pozornost. Očekivao sam da bar Koalicija iskoristi to kao transparentnu činjenicu kako je kuna nakon gotovo desetogodišnje stabilnosti vratila povjerenje u monetarnu politiku na ovim prostorima. Ne treba zaboraviti da smo, mi stariji, uglavnom živili u uvjetima mekog budžetskog ograničenja. Samo je centralna banka, prilično stidljivo, pozdravila potez banaka koje uvode kredite bez vlautne kaluzule.

Primjereno je pitati kako to da, nakon toliko vremena, tako značajan događaj ostaje bez primjerene analize? Mnogo manje značajne stvari dobijaju neuporedivo veći publicitet.

Zapravo ništa nije čudno i sve je čudno istovremeno. Ali da ne zanovijetam, ukratko ću prezentirati svoje poglede što znači predložiti, još odlučnije, osnivanje nacionnalne komercijalne banke.

Devizni depoziti dominiraju bilancama poslovnih banka. Valutni rizik je izuzetno velik naprosto zbog odnosa marginalnih produktivnosti nije moguće dinamizirati privredni razvoj i održati postojeći tečaj. Bez dinamiziranja razvoja Hrvatska dramatično smanjuje svoju perspektivu i nema ni riječi o tome da će sutra biti bolje. Teško je očekivati (iako ništa nije nemoguće na ovim prostorima) da će stanovništvo i ovaj puta progutati udicu i napustiti svoju «deviznu vjernost».

Nije za očekivati da će strane banke subvencionirati stanovništvo putem preuzimanja deviznog rizika i tako umanjiti svoje profite. To bi naprosto bilo bedasto.

Zaključak je samo jedan. Hrvatska odista neće imati deviznog rizika. Ovo znači da nije realno očekivati promjenu tečaja. I stvarno promatra li se kretanje deviznih rezervi moguće je lako ustanoviti da je moguće povući dvostruko veću kkoličinu kuna nego što ih je u opticaju. Ovo daje mogućnost centralnoj banci da odredi tečaj sukladno svojim ili «svojim» politikama. To je cijela priča.

Ono zbog čega pišem ovaj napis i čemu se suprostavljam jest činjenica da je time jasno dato do znanja da glede kreditne politike centralna banka neće ništa učiniti što znači da nema razvoja. I drugo da će i dalje politika centralne banke biti usmjerena na parcijalnu ravnotežu što znači nastavak postojeće monetarne politike.

Posljedice za dinamiziranje razvoja su dramatične. Naprosto nije moguću dinamizirati razvoj ako isti nije podrežan o strane financijskog dijela procesa reprodukcije. Naprosto robna privreda se sastoji iz dva dijela. Realni dio nije moguće odvojiti od financijskog. Nasilno odvajanje, slučaj Hrvatske, jasno pokazuje pogubnost te i takve politike.

Moguće politike nakon uvođenja kredita bez tečajnog rizika su bitno sužene. Krediti bez valutne kalauzule u uvjetima kakve danas ima Hrvatska (vidi Ekonomiju IX, broj 4.) prilično je opasna rabota. Kratko rečeno ne vidim razloga za postojanje centralne banke. Eutanazija centralne banke stajala nas je više društvenih proizvoda. Nije beg cicija.